

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77
Zs. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
gyáron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 május 14 Szombat

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 107 szám

5687 Ijjár 12

Béke és ostromállapot

Szinte nem is emlékszünk az idejére már annak, amikor még ostromállapot és hadizónák nélkül alkotmányos jogainknak csorbítatlan épségében éltünk. A háború óta állandóan a kivételes állapotok által lefokozott és szűkreszabott szabadságjogokkal kell megelégednünk, noha több mint hat esztendeje annak, hogy nemcsak a háborút, hanem az azt követő középeurópai forradalmakat is véglegesen likvidálták.

A szakadatlanul tartó ostromállapotnál még sulyosabban kell nyomja az ország lakosságának állampolgári önértékét az a gondolat, hogy a kivételes állapotot valamennyien már évek óta egész természetes helyzetnek kezdjük tekinteni és az állampolgárok egyetemének kollektív akaratát nem találta kifejezési formát annak demonstrálására, hogy ragaszkodik az alkotmányban és a tételes törvényekben biztosított szabadságjogaihoz.

Bizonyos, hogy Mirto nemzeti parasztpárti képviselő, ha későn is, de végre megtalálta a legalkalmasabb kifejezési formáját az ország lakossága kollektív akaratának, amikor a parlamenti iniciatívából egy törvényjavaslatot terjesztett be az ostromállapotról szóló rendelkezésnek a hadsereg békeállapotba való helyezéséről számított visszamenőleg való eltörlésére. Mirto képviselő a logikus érvek egész halmazát sorakoztatja fel annak bizonyítására, hogy az ostromállapotról szóló dekret-törvény, amely 1917 augusztusában lépett érvénybe, azzal a klauzulával, hogy az európai béke helyreállítása után megszűnik, 1921 április elsejével automatikusan meg kellett volna szűnnie.

Nem is lehet azon vitatkozni, vajjon helyreáll-e az európai béke, ez olyan faktum, amely megdönthetetlenül és kétségbenvonhatatlanul igaz és így nincs is jogalap, hogy ezt a sok költséget felemészítő és az állam békés polgáira nézve rengeteg szekaturát és vegzállást jelentő állapotot továbbra is fentartsák.

Mert mit jelent voltaképpen az ostromállapot? Jelenti elsősorban minden egyesületi életnek lassu haldoklását. Hiszen az ostromállapot rendelkezései miatt a legkonstruktívabb célokat szolgáló jótékonyági és társadalmi egyesületek olyan körülményes és időt rabló eljárásnak vannak alávetve, ha gyűléseket, vagy rendezvényeket akarnak tartani, hogy automatikusan felére csökken ezeknek az állami élet szempontjából is annyira fontos társadalmi alakulatoknak aktivitása. Nincsenek kivéve az ostromállapot szigorú ellenőrző rendelkezései alól sem a sportegyesületek, sem az egyházak, se a tudományos, vagy kulturális közületek sem, melyek mindegyikének végig kell küzdeni a hetekig tartó hivatali kilincselést, ameddig valamilyen megnyilatkozásra az engedélyt meg tudja szerezni.

De ez még csak az éremnek az egyik, az enyhébbik oldala. Az érem sulyosabbik része az, hogy még az egész jelentéktelen vétségeknek nagyrészt is kivéve az ostromállapot a rendes bíróságok hatásköréből és hadbírósg drákói szigorával sujt le olyan esetekben is, amelyek normális körülmények között legfeljebb ha kihágás számba mennének. Nem beszélünk itt azoknak a pöröknek hosszú soráról, amelyek államellenes bűncselekmény címén folynak az egyes hadbírósgok előtt, de ezeken kívül hadbírósgok elé kerülnek az egyszerű határátlépéstől kezdve, hatósági személyek megsértéséig az összes olyan apró-cseprő dolgok, amelyekben csak egy atomnyi politikai tartalom van. És hadbírósg ítélik az ilyen természetű sajtópörökben is, noha az alkotmány-törvény világosan és precízen kimondja, hogy sajtópörök

esetében kizárólag az esküdtbírósgok illetékesek.

A dolgok természetében rejlik, hogy a hadbírósgok a polgári törvényszékekkel össze nem hasonlítható szigorúsággal mérik az igazságot és merevebbek az enyhítő körülmények és az általános emberi szempontok mérlegelésénél. A könyörtelen szigorúságra pedig lehet, hogy szükség van valóban kivételes állapotok között, elrettentő példánul, de ma a nyugodt béke éveiben és a törvények, valamint az állampolgári üntudat által garantált rend korszakában nincs szükség arra, hogy évekig tartó kényszermunkában sanyalódjenek azok, akiket a polgári büntető törvénykönyv paragrafusai néha talán még szabadságvesztésre sem ítélnének.

Nem a hadbírósgok önmagukban okai annak a drákói szigorúnak, amellyel az eléjük kerülő polgárokra sujtanak. A hadbírósgok nem tesznek egyebet, csak alkalmazzák a katonai büntetőtörvénykönyvet. A polgári és a katonai büntetőtörvénykönyv között pedig természetes különbség van, hiszen különböző körülményekre készült ez a két törvénykönyv.

A parlamentnek pedig, amelynek asztalára került most Mirto képviselő törvényjavaslata, dönteni kell arról, hogy a katonai büntetőtörvénykönyv alkalmazásának ideje lejárt, a béke és a rend maradéknélküli ur az országban és akik ez ellen a rend ellen vétének, ám sujtson le rájuk a polgári törvénykönyv.

Csangcsolin döntő offenzívát kezdett a hankai kormány ellen

Csangkajsek ismét bolsevista befolyás alá került. Szigorúan bizalmas angol okmányokat loptak el egy londoni orosz kereskedelmi vállalat alkalmazottjai?

(London, május 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszu szünet után, a kínai eseményekkel kapcsolatban ismét nagyhorderejű események hírére hozza Sanghajból a táviró. Amennyiben ezeket a híreket megerősítik, úgy Kanton történetében egy újabb korszakalkotó lépés következik.

A legújabb jelentések szerint Csangkajsek tábornok kormányában ismét a legteljesebb mértékben érvényesül a szovjet befolyása s így a kantoniak két részre szakadt mozgalmá ismét az egység stádiumába lép. Ennek következményeképpen valószínűnek látszik, hogy az egymással divergáló utakon lépett nankingi és hankai kormányok ismét egyesülnek és közös erővel fognak fellépni Csangcsolin ellen, aki, mint jelentették, offenzívába lépett. Fengjusiang tábornok erőltetett menetben siet seregei élén, hogy Csangcsolin offenzíváját feltartsa s valószínű, hogy most már Csangcsolin is akcióba lép, hogy Fengjusianggal együtt mérjen csapást az északi diktátorra.

Egyébként Csangcsolin hadihajói tegnap tizenkétezer katonát szállítottak partra a Jangcsekiang torkolatánál. Csangcsolin offenzívája a hankai kommunista kormány ellen irányul.

London, május 13. Tegnap a londoni rendőrség meglepetésszerűen rajtaütött az Arkos orosz kereskedelmi állalat londoni épületén, melyet átkutatott. Az vátkutatás után a belügyminiszter érintkezésbe lépett a rendőrséggel. Valószínű, hogy az átkutatásra a belügyminiszter adta az utasítást. Politikai körökben azt hiszik, hogy szigorúan bizalmas okmányokat loptak el az orosz vállalat tagjai, ezeket kutatták a rendőrség emberei. A reggeli sajtó egyhanguan helyesli a kormány lépéseit. A „Daily Telegraph” szerint az orosz ügyvivő tiltakozott a kutatás ellen.

Egy napi késedelemmel ma vette kezdetét a joachimstahli kisanant-konferencia

Vasárnap fejeződnek be a tanácskozások

(Prága, május 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Joachimstahlba összehívott kisanant konferencia, amelynek tulajdonképpen tegnap, csütörtökön kellett volna megnyílnia, a jugoszláv kormány haladéktételére miatt, egy napi késedelemmel, ma vette kezdetét. Tegnap este a konferencián résztvevő miniszterek Prágában gyűltek össze és ma délre különvonattal érkeztek meg Joachimstahlba.

A kisanant-konferenciára Romániából összesen 21, Jugoszláviából 19, Csehszlovákiából 16 személy érkezett. A delegációk vezetői: Mitilineu román, Marinkovics jugoszláv és Benes csehszlovák külügyminiszterek. A konferencián teljes számban résztvesznek a Prágában tartózkodó összes kisanant-követek is, hogy szükség esetén bevonhassák őket a tanácskozásokba. A csehszlovák kormány rendelkezésére a delegációk tagjait a „Palace” hotelben helyezték el. A román delegáció az első emeleten, a jugoszláv a másodikon, a csehszlovák delegáció a harmadik emeleten kapott elhelyezést. Minden egyes külügyminiszter lakosztálya két szobából áll, zongorával és fürdőszobával felszerelve. A konferencia az első emelet két átalakított szobájában fog lezajlani, ahol egyidejűleg a kisanant sajtója is konferenciára gyűl össze, miért is rengeteg hírlapíró érkezett az utódállamokból Joachimstahlba.

A konferencia tanácskozásai péntek délután és szombaton délelőtt lesznek, míg a záróülést vasárnap délelőtt tartják meg.

Vasárnap este Masaryk elnöknel fogadás lesz.

Tanácskozás a szalonkocsiban

Páris, május 13. A joachimstahli kisanant-konferenciára utazó kisanant-miniszterek már utközben, a szalonkocsiban tanácskozásokat kezdtek. A formális ünnepélyes megnyitás ma, pénteken, ebéd után volt Joachimstahlban. Az értesülések szerint a konferencián Magyarország irányában a legbarátságosabb hangot fogják megütni, de egyben nyomatékosan kifejezik, hogy eddigi politikájukat fentartják Magyarországgal szemben. Nyomatékkal fogják azt is hangsúlyozni, hogy a kisanant Magyarországgal szemben a legbarátságosabb magatartást kívánja tanúsítani és minden törekvése oda fog irányulni, hogy a jelenlegi viszonyt kimélyítse kereskedelmi szerződések kötésével.

A tanácskozások másik részében az olasz politika megvitatása kerül szőnyegre. Hír szerint e tanácskozásokkal Olaszországnak a Földközi-tengerre irányuló aspirációjával és Magyarországra, Ausztriára, valamint a Balkánra irányuló befolyásával szemben akarnak olyan határozatokat hozni, amelyek a fentemlített olasz törekvéseket parirozzák. Egyes körök véleménye szerint az egész konferenciának tulajdonképpen ez is a főcélja. A konferencia végső célja az lesz, hogy a három kisanant állam közötti gazdasági egyetértést újból megszilárdítsák és a gazdasági érdekszférába Magyarországot és Ausztriát is bevonják. A konferencia hangsúlyozni fogja Németország irányában is rokonszenvét.

ZSIDÓ NÉPELET

Jemenita zsidók

A palesztinai bevándorlók legérdekesebb jelenete kétségkívül az a zsidó tömeg, amely az arabiai Jemenből imigrált az új földre. Ezek a zsidók legkevésbé viselik magukon a zsidó jellegét, mindazok közül, akik az utóbbi években és régebben Palesztinába vándoroltak. Harminc évvel ezelőtt kezdődött ennek az elemnek a bevándorlása és pedig a cionista világszervezet kezdeményezésére. A jemenita zsidók eredeti otthona az arabiai félsziget délnyugati csücske volt. A hagyomány szerint az első zsidó diaszpóra alkalmával Jeremia proféta vezetésével mentek Egyiptomba, ahonnan Arábiának említett részére vándoroltak és soha többet nem tértek vissza a Szentföldre. Egy másik hagyomány szerint a jemeni zsidók leszármazottjai azoknak a kereskedőknek, akik Salamon király korában Arábiáig jutottak el portékáikkal. Egy bizonyos, hogy ezek a zsidók sokkal korábban voltak azon a helyen, mint mai elnyomók. A hatodik században Jemen egyik királya áttért a zsidó vallásra és uralma alatt a zsidók uralkodtak. Később hat évszázadon keresztül volt autonómiájuk és ha a közhatalmat nem is gyakorolhatták, de abszolút nyugalomban és biztonságban éltek.

A tizenkettedik század vége felé kezdődött számukra az elnyomatás és üldöztetés korszaka. Maimonidesz híres levele a jemeni zsidókhöz világosan igazolja, mennyire szükségük volt segítségre és vigaszra. Éhínség és sorsosapások megtizedelték soraikat és ma egész Jemenben mindössze 30.000 zsidó él, főleg kézműparos. Nagyon ügyes és végtelenül szorgalmas munkás elem, de gazdasági helyzetük siralmas és szociális életük kétségbeesítő. Valósággal szolgai sorban élnek, törvényes védelem híján és az arabok szinte büntetlenül bántalmazhatják, rabolhatják, sőt gyilkolhatják őket.

Minden jemenita zsidó feltűnően hasonlít arra az arab törzsre, amelyek között él. Az összekötő híd a jemenita és a palesztinai zsidóság között a héber nyelv. A férfiak beszélnek, írnak és olvasnak héberül, pontosan ismerik a Bibliát és némelyik közülük Talmudot, kabbalát tanulmányoz.

Az asszonyokat ellenben elvből nem fogják trásra és olvasásra. Arab szargont beszélnek, amely körülbelül úgy hasonlít az ország nyelvéhez, mint a jidis a némethez. Palesztinában való tartozkodásuk óta azonban a fiatal nők — leginkább háztartásbeli alkalmazottak, — megtanultak héberül. A jemenita zsidó héber kiejtése erősen keleti és sok esetben korrektebb, askenáz tanítójánál. Érdekes, hogy a jemenita zsidó asszony egészen ókori viszonyban van férjével szemben. A férfi megvásárolja asszonyát, akit munkára kényszeríthet és keresetét saját céljaira használhatja fel. Akkor válik el tőle, amikor akar és mint egy cselédet, úgy bocsátja el házából, de gyermekeit megtarthatja magának.

A férfi annyiszor nőülhet, ahányszor kedve van, a többnejűség rabbeni Gersoni tilalmát nem respektálják. Ha a férfi munkaképtelen, vagy tanulmányoknak szenteli életét, elvárja, hogy asszonya és gyermekei minden keresetüket reá költse. Amikor a férfi öszvér hátán ül, az asszony gyalogszerrel izzad mellette. A leányokat már 12 éves korukban házassítják össze és negyvenötéves koráig jónéhány tucat gyermeknek ad életet, de ezeknek javarésze már csecsemőkorában elpusztul.

Természetesen, vannak kivételek a jemenita zsidók között is, akik asszonyaikat becsülik, gondozzák és zsidó módra kimélik. Törzsekre és családokra vannak osztva és keserű, öröklött gyűlölettel viseltetnek gyakran szemben egymással. Ezt a vonást magukkal hozták Palesztinába is, ahol azonban a fejlődés kedvező hatása alatt karakterüknek ez a vonala lassanként eltűnik.

A jemeniták barnák, mélyen fekete szemekkel. Göndör hajuk van és elefáncsont fehérségi fogsoruk. Az araboknál kisebb növésűek, arcvonásuk finom és nemes. Az asszonyok keze és lába feltűnően kicsiny. Elhízott jemenita asszony nincs és az öregasszony is épp olyan, mint a fiatal leány. A férfiak pajeszt viselnek és hosszú szakállt. A gyermekek elragadóan bá-

Szombaton, május 14-én

Magyar Színház mozgo

Rendkívüli kalandorszláger

Dráma a tengeralattjárón

Tengerészfilm, 8 felvonásban. Főszerepben Mindszenty Mária és Marcco a erőművész.

Vasárnap délelőtt 10 órakor gyermekelőadás úgy gyermekeknek, mint felnőtteknek is, leszállított helyekkel. — Délután 5 órától teljes zenekar.

josak, különösen, ha betegség nem torzította el vonásait. Rendszerint sötét ruhában járnak, csak a jobb módúak viselnek ékszert, ami leginkább saját készítményük: egy ezüst nyaklánc.

A zsidó nemzeti alap mezőgazdasági kolóniái

közelében lagnak ugyancsak a Keren Kajemeth földjein. Nagyon szegények és takarékosak. Tanulékonyak, értelmesek és bizonyos, hogy a jövő jemenita generáció hasznos elemévé válik a zsidó ujjáépítésnek.

J. F. Sampter (Rechobot)

Mirto képviselő szerint az ostromállapot jogosultsága 1921 április 1-én automatikusan megszűnt

A parlamenti iniciatívából beterjesztett törvényjavaslat a hadsereg békeállapotba való helyezésének napjától visszamenőleg kívánja megszüntetni az ostromállapotot

(Bucuresti—Bukarest, május 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A most megnyílt parlamenti ülés első ülésén, amint azt az Uj Kelet már jelentette, Mirto nemzeti parasztpárti képviselő parlamenti iniciatívából egy törvényjavaslatot nyújtott be az ostromállapot felfüggesztéséről. Az egyszakaszos törvényjavaslatot egy terjedelmes indoklás vezeti be, amelyet itt ismertetünk.

A háboru kitörése után az akkori Románia harmincegy megyéjében ostromállapotot rendeltek el. Ez a dekrétum a hadműveletek szempontjából az akkori időben tökéletesen jogos volt.

Az ostromállapotot az 1916 évi augusztus 14-iki törvény alapján rendelték el, amelyet a háboru kitörésének napján hirdettek ki, noha az erről szóló törvényt még 1915-ben szavazta meg a parlament, de nem érezték szükségét az ostromállapot elrendelésének a háborura való készülődés idejében mindaddig míg mi is be nem léptünk a hadviselő államok sorába, holott a határaink közelében már folytak a harcok abban az időben is, amikor mi a háborura készültünk.

Az 1914 augusztus 14-iki törvény azonban nem tűr el kivételes álláspontot, csupán kivételes körülmények között, amit a törvény világosan kimond, hogy csupán az európai béke helyreállításáig marad érvényben. Az ostromállapot megszűnésének határideje tehát már előre fixirozva volt és a béke megkötésének pillanatában azonnal meg kellett szűnnie.

Az európai béke pedig, amelynek megkötése pillanatában az ostromállapot meg kellett szűnnie, már évek óta meg van kötve. Mégis a fővárosban és az ország nagy részében még mindig érvényben van az ostromállapot a törvény és az alkotmány ellenére, amelyek az alkotmányos szabadságjogok felfüggesztését csupán abban az esetben engedik meg, ha az állam magasabb érdekei veszedelemben forognak és abban az esetben is csak külön törvénnyel lehet az ostromállapotot elrendelni.

Ez a törvénytörés annál súlyosabb, mert az 1923. év március 23-ikán kihirdetett alkotmány eltörölt minden olyan intézkedést, amely az alkotmányos szabadságokkal ellentétben áll (137. § végső bekezdés).

Minthogy csupán nálunk vélik — a valóság ellenére — azt, hogy nincs még európai béke, hogy így fenttarthassák az ostromállapot törvényes és alkotmányellenes állapotját, parancsoló szükségességnek tartom, hogy most amikor Románia függetlenségének félszázados ünnepét üljük, elhatározzuk, hogy az ostromállapot megszűnt és Románia visszatért a normális állapotokhoz és az alkotmányban biztosított szabadságjogokhoz.

Az európai békét valóban véglegesen stabilizálták és a béke garantálásának érdekében megalkották a Népszövetséget, amelynek Románia is tagja. A béke megkötésének következményeképpen az 1921. évi március 18-ikán kelt 897. számú dekrétum alapján 1921 április

hó elsején a hadsereget is békeállapotba helyezték át. A békeszerződéseket megkötötték és azokat törvényekkel ratifikálták, úgyhogy az európai békét a törvények egész sorozata ratifikálta.

A Németországgal kötött szerződést az 1920. évi szeptember 19-iki, a Bulgáriával Neuillyben kötött szerződést az 1920. évi szeptember 20-iki, az Ausztriával Saint-Germainben kötött szerződést az 1920. évi szeptember 26-iki, a Törökországgal Lausanneban kötött szerződést pedig az 1924. évi február 9-iki törvény ratifikálta. Besszarabiának Romániához való csatlakozását pedig az 1920. évi október 28-iki párisi szerződés ismerte el, amely szerződést Franciaország, Anglia és Olaszország is ratifikálta.

Az uralkodó valamennyi parlamentet megnyitó trónbeszéde hangsúlyozta, hogy Románia a termelő munkára buzdító béke áldásait élvezi. Ilyen körülmények között senkisémet állíthatja, hogy az európai béke nincs helyreállítva, pusztán azért, hogy ezen ürügy alatt továbbra is fenttartható legyen az ostromállapot. Hogy ennek a nemcsak polgárok, de az állam szempontjából is káros állapotnak egyszer és mindenkorra véget vessünk, javasoljuk a következő egyszakaszos törvényjavaslatok megszavazását:

Minthogy az európai béke helyre van állítva, békeszerződések alá vannak írva és a parlament ratifikálta azokat, a hadsereget pedig 1921 április 1-vel békeállapotba helyezték, végül Besszarabia véglegesen az anyaországhoz csatoltatott, az ostromállapot a hadseregnek a békeállapotba való helyezésével megszűnt.

Ezentul

az izléses, régóta bevált, dobozos „valódi FRANCK kávépótlék” az utáztott gyártmányoktól külsőleg abban különbözik, hogy **c i m k é j e barna-kék-fehér** színekből van összeállítva, amelyen a jellegzetes ismertetőjelek, nevezetesen a „kávédaráló” és a „Franck” név feltűnően érvényre jutnak.

A „valódi Franck a kávédarálóval” közkedveltségét kiváló aromájának, izletességének, erejének és zamatosságának köszönheti.

A sékelért dolgozik Niszan és Ijjar hónapjaiban minden cionista.

Akar

A csehszlovák (V. oszt.) már mely alkalommal szlovák korona lára, miért is a Ungár Bankh ut 20. mielőbb árai: 1/8 50 c. kor. 1/1 400 jegy nyer. Pro szívesen sz

Gazdas

W niszter irta a Súd-

Csak nemrégiben Wienben Beethove lő, a civilizáció z bettek először tan mal, kulturájuk. Azonban a wieni résztvevtek és on távoztak, nemcsak nem tudtak teljese dent egyesítő gon Az emberek azt k mit várhatunk a Alig szükséges nyeket, amelyek a zik. Európa elsze hadviselt államoka gokat sem kimélte tések megnehezítés kérés után még nagy piacok majd ország és a jövőbe ipari üzemek tulsi

Mindezek az é rának tulereje hozz konkurrencia nel minden állama be és azok az államo megvolt, lehetetlen kat. Röviddel ez nyilvánosságra, a vámkorlátokat, az mutatja. Ez a tér

A kis államok ezt az általánossá gium és Csehszlo legalább az önálló ha közelebről né a következménye hatásai általánosa az irányban fejlő egész világ száku az emberek újra szabad utat ágyu

Ilyen gondola között választhatu ságra vitt nacion végén könnyen k röljük a háboru látokat leépítjük formáljuk azokat jaira, amely szük európanak. Ez te a nemzeti protek vámszisztémával

Vagy megma lozva és így nem kontinenssel, vag és tömeggyártás kereskedelmi po kényszeríteni és kereskedelmi for tanak. Ennek a tékben függ a m gazdaságilag felos Európa. A protel harc a békéért is

Akar-e egyszerre meggazdagodni?

A csehszlovák állami osztályosjáték főhúza (V. oszt.) már f. é. május hó 17-én kezdődik, mely alkalommal több mint 51 millió csehszlovák korona nyereségek kerülnek kisorsolásra, miért is ajánlatos jelzett sorsjegyeket az **Ungár Bankháztól, Kosice (Rassa) Malom-ut 20.** mielőbb megrendelni. **A sorsjegyek árai:** 1/8 50 c. kor. 1/4 100 c. kor. 1/2 200 c. kor. 1/1 400 c. kor. Minden második sorsjegy nyer. Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál nevezett bankház.

Gazdasági Páneurópa

Wandervelde belga külügyminiszter, a belga szocialisták vezére írta az alábbi cikket a „Nord und Süd” című német folyóiratba.

Csak nemrégiben ünnepelték Európa nemzeti Wienben Beethovent. Európa országainak képviselői, a civilizáció zászlóvivői a háboru óta most tehettek először tanúságot, egy ünnepélyes alkalommal, kulturájuk fundamentális egysége mellett. Azonban a wieni ünnepségek alatt, akik azon résztvettek és onnan felejtethetetlen benyomásokkal távoztak, nemcsak a pompás muzsikának hódoltak, nem tudtak teljesen elmerülni a nagy zseni mindent egyesítő gondolataiba. Politikáról is volt szó. Az emberek azt kérdezték, mit hoz a közeljövő, mit várhatunk a genfi gazdasági konferenciától.

Alig szükséges felsorolni azokat a jelentős tényeket, amelyek a háboru utáni állapotokat jellemzik. Európa elszegényedése, amely különösen a hadviselt államokat sújtotta, de a semleges országokat sem kímélte meg; a kereskedelmi összeköttetések megnehezítése blokádok által, később a békekötés után még valutaingadozásokkal tetézve; a nagy piacok majdnem teljes eltűnése, mint Oroszország és a jövőben talán Kína; a tulporodás az ipari üzemek túlságos szaporodása folytán.

Mindezek az okok és az Egyesült-Államok iparának tulereje hozzájárulnak ahhoz, hogy Európában a konkurencia nehéz helyzetbe kerüljön. Európa minden állama bevezette a magas védővámpolitikát és azok az államok, ahol ez már a háboru előtt is megvolt, lehetetlen magasságig emelték a védővámokat. Röviddel ezelőtt egy európai térképet hoztak nyilvánosságra, amely az egyes államok közötti vámkorlátokat, azok magassága szerint szemléltetően mutatja. Ez a térkép valósággal rettentő.

A kis államok természetesen jobban megsínylik ezt az általánossá vált vámpolitikát. Ausztria, Belgium és Csehszlovákia esetében ez a vámpolitika legalább az önállóság gazdasági kifejezője. Azonban ha közelebbről nézzük ennek a védővámpolitikának a következményeit, megállapíthatjuk, hogy káros hatásai általánosak. Ha a dolgok tovább is ebben az irányban fejlődnek, Európa és vele együtt az egész világ zsákutcába jut. Akkor pedig félt, hogy az emberek újra arra az ideára jutnak, hogy a szabad utat ágyukkal készítsék elő.

Ilyen gondolatmenet mellett csak két megoldás között választhatunk: vagy tovább haladunk a túlságba vitt nacionalizmus gazdasági útján, amely a végén könnyen katasztrófahez vezethet, vagy eltöröljük a háboru utáni rendszabályokat, a vámkorlátokat leépítjük a folytonos emelés helyett és átfarmáljuk azokat a gazdasági páneurópaizmus céljaira, amely szükséges előfeltétele a politikai Páneurópaizmusnak. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a nemzeti protekcionizmust egy kontinentális védővámrendszerrel pótoljuk.

Vagy megmarad Európa vámhatárokkal páncélozva és így nem tudja a versenyt felvenni a többi kontinenssel, vagy a sorozatos (széria-) produkció és tömeggyártás szükségessége a kormányokat eddigi kereskedelmi politikájuk megváltoztatására fogja kényszeríteni és ezzel a közeledési politikával a kereskedelmi forgalomnak szabadabb utat biztosítanak. Ennek a politikának a sikerétől nagy mértékben függ a megértés más kérdésekben is. Egy gazdaságilag felosztott Európa nem lehet békés Európa. A protekcionizmus elleni küzdelem egyben harc a békéért is.

Megkezdtek a kamarában a tisztviselők fizetéséről szóló javaslat vitáját

Interpelláció a kétszázmillió olasz kölcsön felhasználása ügyében

(Bucuresti-Bukarest, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Raducanu nemzeti parasztpárti kérdést intézett a pénzügyminiszterhez, nyújtson felvilágosítást, milyen célokra használták fel a 200 millió lírás olasz kölcsönt, milyen lei értéke volt e kölcsönnek és milyen összefüggés van e között és azok között az anyagi hitelek között, amelyekről a 200 millió lírás kölcsönt igazoló törvényjavaslat bevezetése beszél. Kérdezi továbbá, van-e kapcsolat a kölcsön és egy olasz alapítójú társaságnak utabban adott petrolemkoncesszió között. Kéri a pénzügyminisztert, hogy a házszabályok előírta terminuson belül válaszoljon a kérdésre.

Hanes interpellációt intéz a kormányhoz a Daves-terv számlájára Németországban történt anyagrendelésekre vonatkozólag.

A kamara ma délutáni ülésén Negulescu elnökölt. A miniszterek közül Averescu, Meissner, Manoiulescu, Bucsan és Jonescu voltak jelen.

Averescu tábornok az ülés elején felszólal és kijelenti, hogy az ő személyét megítéző törvényjavaslatához kíván megjegyzést tenni. Köszönetet mond azoknak, akik a javaslatot kezdeményezték, büszke a javaslatban megnyilvánult intenciókra, mégis kéri, vonják vissza a javaslatot, mert más irányból is kezdeményezték ugyanezt a dolgot, olyan irányból, amely sohasem gyanúsítható részrehajlással. Élénk taps és éljenzés.

Averescu: Az Önök tapsaiból látom, hogy visszavonták a javaslatot, amelyért ismételtén köszönetet mondok.

Ezután megkezdődik a tisztviselők fizetés-

rendezési törvényjavaslatának általános vitája. Borcea Lupupárti különösen a tanítók inkadrálásával foglalkozik és elfogadja a javaslat általános elveit. Joanitzescu nemzeti parasztpárti azzal vádolja a kormányt, hogy a tisztviselők elmozdíthatatlanságát választási szempontokból megszüntette.

Averescu: Szükségesnek tartom kijelenteni, hogy semmiféle választási, vagy pártkérdés nem foglalkoztat most bennünket.

Joanitzescu: A tisztviselők elmozdítása egy politikai összetételű bizottság által fog történni, amely azokat, akik nem kimondott hívei a kormánynak, az utcára fogja tenni.

Averescu: Az alkalmazottakat nem bocsátják el, hanem csak az elhalálozások és nyugdíjazások, vagy lemondások által megüresedett állásokat nem fogják új emberekkel betölteni. Senki sem kerül majd az utcára.

Joanitzescu kijelenti, hogy maguk a tisztviselők elégedetlenek a törvényjavaslatlaltal és ennek igazolására több tisztviselőszervezet határozatát olvassa fel. A törvény szelleme túlságosan katonai. Kifogásolja a tisztviselők besorozásáról szóló kategóriákat és igazságtalannak találja azokat a bírákra vonatkozólag. Az aranyfizetések hamis illúziót keltenek. A törvény nem állapít meg egy létminimumot. A kifizetésű alkalmazottak mostohán bánnak. Egy másik hiba az, hogy a koeficiens idő és hely szerint változik. Ez minden költségvetés összeállításánál zavart fog kelteni. Kéri a szerzett jogok tekintetbevételét. Megállapítja, hogy ez a törvény nem a harmónia, hanem a diszharmonia törvénye lesz.

Háromszáz engedellen katona monstre pöre a kolozsvári hadbírótság előtt

(Cluj-Kolozsvár, május 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Háromszáz katona monstre-bünpörének tárgyalását kezdte meg ma délelőtt a kolozsvári hadbírótság Solomon ezredes-tanácsa. A marosmenti divízióhoz beosztott 82-ös, 91-es gyalogezredek és a 40-es nehéztüzérezredből rekrutálódott katonák állottak vádlottként a hadbírótság előtt, akik a vádirat szerint 1924 őszén felsőbb katonai hatóságok utasítása ellenére elhagyták munkahelyüket, ahová őket kirendelték. A tárgyalást a vádlottak hatalmas számára való tekintettel, a törvényszék épületében levő esküdtszéki teremben tartották meg, amelynek padjai zsufolásig megteltek a legnagyobb részben paraszti sorhoz tartozó vádlottakkal.

A vádirat szerint a divízió parancsnoksága 1924 őszén szerződést kötött a „Stravechiul Scaun” nevű fakitermelő céggel, hogy a kitermeléshez 580 katonát bocsát a cég rendelkezésére, a cég viszont bizonyos mennyiségű fa ellenszolgáltatás nélküli szállítására kötelezte magát. A divízió parancsnoksága utasította az ezredek, hogy a szükséges emberanyagot bocsássák a cég rendelkezésére. Az összeszedett katonák éppen közvetlenül leszerelésük előtt állottak, némelyiknek már lejárt szolgálati ideje és a Marosvásárhelyről elindított vonat Szászrégenben szembetalálkozott ugyanazon korosztályhoz tartozó leszerelt katonákkal, akik már hazafelé indultak.

A munkásosztály katonáit módfelett elkésé- ritette a dolog. A szászrégeni állomáson lázadózni kezdtek, bevették a vonat néhány kocsi- jának ablakát és a felzigatott kedélyeket

csak a Marosvásárhelyről kirendelt 2 riadószázadnak sikerült lecsillapítani, amelyek elkísérték a munkásosztályt állomáshelyére. Itt azonban újabb meglepetések vártak a katonákra. A cég a megállapodással ellentétben sem megfelelő élelmet, sem pedig lakhelyet nem bocsátott a katonák rendelkezésére, akiknek az esős, havazó időben a szabad ég alatt kellett éjszakaiikat eltölteni. A katonák között mély elke- seredés lett urrá, amit fokozott az is, hogy a fakitermelés kopár, sziklás helyen folyt és egy leomló szikla maga alá temetett és megölt egy katonát.

Kedden érkeztek meg a katonák munka- helyeikre és pénteken két káplárnak elkésere- dett hangu beszédei után a katonák elkezdtek szökni állomáshelyükről. Kettős, hármas csoportban ki gyalog, ki vonattal elindult vissza ezredéhez úgy, hogy hétfőre már egy szál sem maradt belőlük az erdőben.

A rebellis katonák ellen megindították az eljárást és ma vonták őket felelősségre a had- bírótság. Délelőtt felolvasták a vádiratot, dél- után a vádlottak kihallgatására került a sor, akiknek többsége az elnök kérdésére a sztereo- tip választ adja:

— Sá tráiti, d-le Colonel, láttam, hogy a többiek mennek, én is elmentem...

— Hát előttem kik indultak el?

— Sá tráiti, d-le Colonel, nem láttam, mert ejszaka volt...

Egyes katonák két káplárt jelölnek meg az elégedetlenség szitójának. A tárgyalás folyik és ítélethozatalra előreláthatólag csak holnap dél- után fog sor kerülni.

Zongora - occasió!

Előnyös nagybani kötéseim folytán az összes világmárkás zongorákat engros árban árusítom, Kötűnő új pianinok 26000 lejért. Uj kereszturos rövid zongorák már 45000 lejért k a p h a t ó k

STERNBERG zongoranagyáruháza, ORADEA,
Bulev. Reg. Ferd. 14. — Fióküzlet: BUDAPEST

kalandorsláger

rón

sművész.

fel nőttek-
zenekar.a Keren Kajemeth
és takarékosak. Ta-
bizonyos, hogy a
znos elemévé válik

Sampter (Rechobot)

állapot
afikusang békeállapotba
ostromállapototkeállapotba helyez-
et megkötötték és
álták, úgyhogy az
egész sorozata rati-szerződést az 1920.
gáriával Neuillyben
i szeptember 20-iki,
nben kötött szerző-
er 26-iki, a Török-
tt szerződést pedig
törvény ratifikálta.
való csatlakozását
28-iki párisi szer-
szerződést Francia-
g is ratifikálta.parlamentet meg-
zta, hogy Románia
ó béke áldásait él-
zött senkisémet állit-
e nincs helyreállítva,
rügy alatt továbbra
stromállapot. Hogy
de az állam szem-
k egyszer és min-
rasoljuk a következő
tok megszavazását:
béke helyre van
vannak írva és a
t, a hadsereget pe-
állapotba helyezték,
sen az anyaország-
llapot a hadsereg-
helyezésével meg-

tul

régóta bevált, do-
ódi FRANCK ká-
a" utánzott gyárt-
külsőleg abban kü-
nogy cim kéje
k-fehér színekből
állitva, amelyen a
ismertetőjelek, ne-
a "kávédaráló"
nck" név feltűnően
atnak.ódi Franck a ká-
val" közkedveltsé-
aromájának, izletes-
rejenek és zamatos-
szönheti.Niszán és Ijjar
den cionista.

Kish ezredes jelentése az Aktionskomiténak a Palesztinai helyzetről

A londoni Aktionskomité ülése

(London, május 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Londonban ülésező cionista Aktionskomité a megnyitást követő napon megalakította bizottságait. A politikai bizottság csak Weizmann elnök politikai jelentésének megtétele után kezdte meg munkálatait. Ami a XV. cionista kongresszus összehívását illeti, az executive, mint ismeretes, a kongresszust Bazelbe kívánja összehívni augusztus 24-ikére, de a komité számos tagja amellett foglalt állást, hogy ez a kongresszus ismét Karlsbadban tartassék meg.

Kish ezredes a palesztinai executive vezetője jelentést tett a cionista újjáépítési munkáról. Az előadó általános figyelem középpontjában ezeket mondotta:

A honosítás

A Palesztinából érkező hírek annyira a gazdasági krízis jegyében állottak, hogy némely emberben azt a benyomást keltették, mintha az ország egész strukturája összeomlás előtt állana, holott ráeszmélhetek volna, hogy a krízistől függetlenül, a nemzeti otthon számos munkaterületén az újjáépítés előrehalad. A kormányval eredményes tárgyalások folytak a honosítás feltételeinek megkönnyítése ügyében. Az illetékeket a felére csökkentették. Mindazonáltal a honosítási akció nem kielégítő. Március végéig a naturalizáltak száma nyolcezerre ruggott, ezek közül 5500-an már 1922-ben nyilatkoztak a palesztinai állampolgárság felvételére, úgy hogy mindössze 2500 új kérvényt kellett elintézni. Nem szabad azonban elfeledni, hogy a honosítottak nagyrésznél egész családokról volt szó és hogy az Émekben a naturalizálást még nem lehetett keresztülvinni. Kötelességemnek tartom nyíltan kijelenteni, hogy élesen elítélem azt a kampányt, amely Haifában az ottani község vezetői részéről indult ki a naturalizálás ellen.

Kit érintett a krízis elsősorban?

A palesztinai kormány a zsidó nevelésügy javára 1926-27. évre 9740 fontot már folyósított. Véleményem szerint a közeljövőben a kormány évi hozzájárulása 20 ezer font sterlingre fog emelkedni.

Kish ezredes jelentette továbbá, hogy az elmúlt évben további 205 családot telepítettek meg a kolóniákban, amelyeknek általános helyzete úgy az Émekben, valamint Judeában aránylag kedvezőnek mondható. A krízis leginkább az újabb ipart rázkódattta meg. E megzúdulás következménye volt, hogy most már világosan látjuk, mi állhat fenn és minek kell elpusztulnia. Látni lehet, melyik az az alap, amelyre a bizonyosság tudatában lehet építeni. Tel-Aviv városa kritikus szakát élte át, de kiderült, hogy a városhoz teljes bizalommal lehetünk. Ez a bizalom pedig teljes mértékben mutatkozni fog, a Tel-Aviv városi kölcsön kibocsátása alkalmával.

Az országba 75 ezer személy vándorolt be, ezzel szemben 17 ezer és ötszázán vándoroltak vissza, vagyis az imigráció 23 százalékot vesztett az utóbbi évek krízise során.

Biztos alapot a pénzügyi kötelezettségeknek!

Ami az executive általános pénzügyi helyzetét illeti, megállapítja, hogy ez így tovább nem mehet. A dolgok odaféleltek, hogy az executive már nem ura a pénzügyi helyzetnek, hanem a helyzet uralkodik felette. A pénzügyi stabilitás pedig az ország minden zsidó munkájának élet-halál problémája. Éppen ezért az executive pénzügyi kötelezettségei számára biztos alapot kellett teremteni s ezt főcélként kell tekinteni. Ugy véli, hogy Palesztinában a krízis tetőpontján tul vagyunk.

Dr. Weizmann jelentése

A következő napon a közben Londonba érkezett dr. Weizmann Chaim tett jelentést amerikai tárgyalásairól. Megállapította, hogy Ame-

rikában nincsenek antiszemita. A Palesztinába és Transzjordániába küldendő szakértő-bizottság

Mischnajevszky dr. éhségstrájkot kezdett a kolozsvári ügyészségi fogházban

Három napja sem ételt, sem italt nem vett magához a bécsi ügyvéd, mert ismét elutasították szabadlábrahelyezését

(Cluj-Kolozsvár, május 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több, mint öt hónapja annak, hogy egy téli estén, röviddel a Schultze-botrány kipattanása után a kolozsvári sziguranca letartóztatta a német bankár társát: dr. Mischnajevszky Emanuelt is. Míg azonban Schultze ellen a nyomozás során konkrét vádak merültek fel, amelyek csalásban, sikkasztásban és hamisításban találtak bűnösnek a német bankárt, addig Mischnajevszky dr. letartóztatása mellett csak egyetlen momentum érvelhetett: hogy Mischnajevszky dr. összeköttetésben állott Schultzeval. Hogy azonban Schultze üzemeiben a bécsi ügyvéd is résztvett volna, azt Schultze maga is tagadta és erre vonatkozólag semmilyen bizonyíték nem merült fel.

Ennek ellenére a vádtanács Mischnajevszky dr. fogvatartása mellett döntött, a vizsgálati fogságot minden hónapban meghosszabbította, bár Mischnajevszky dr. mindannyiszor felebbezett ez ellen. Egy hónappal ezelőtt súlyos tüdővész tünetei kezdtek mutatkozni a foglyon, aki ismét szabadlábrahelye-

megegyezésben van. Ez a bizottság fog válaszolni a kérdésre, vajjon az eddigi befektetések rentabilisek voltak-e Palesztinában.

Dr. Eder és dr. Jacobsohn a tanácskozás további során politikai jelentésüket tették meg. Ezután Sprinzak és Disengoff beszéltek. Erre a bizottságok tartották meg üléseiket.

zését kérte. Az ügyészség csak oly feltétellel volt hajlandó kiengedni, ha szanatóriumba vonul és ott egy börtönőr felügyelete alatt kezelteti magát. Mischnajevszky azonban, aki jegygyűrűjét is kénytelen volt elzalogosítani, hogy szükségleteiről gondoskodhassék, nem bírta el a szanatóriumi ápolás anyagi megterhelését és továbbra is az ügyészségi fogház lakója maradt.

Néhány héttel ezelőtt — még emlékezni fognak rá az Uj Kelet olvasói — lapunk munkatársával folytatott beszélgetése során megrendülten panaszkodott, hogy egészségét a fogház napról-napra jobban aláassa és hogy a pusztulás, a halál réme fenyegeti, ha helyzetén nem segítenek. Ügyvédje: dr. Giurgiu János utján ismét szabadlábrahelyezését kérte, majd midőn ezt elutasították az összes fórumokon, kétségbeesett lépésre határozta el magát. Május 10-én Mischnajevszky dr. éhségstrájkot kezdett és három nap óta sem ételt, sem italt nem vett magához, sőt, bár szenvedélyes dohányos, a cigarettázástól is tartózkodik.

A liberálisok kolozsvári lapja tiltakozó gyűlést akart szervezni a Salamonpör két román védelmi tanuja ellen

(Cluj-Kolozsvár, május 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Salamon Izrael bűnperének tárgyalása és a hadbíróóság ítélete széleskörű és általános érdeklődést váltottak ki. A per hullámai még ma sem ültek el teljesen és hol itt, hol ott bukkann fel az aranyosgyéresi gyáros neve, akit ötévi kényszermunkával sújtott a hadbíróóság szigora. Különös és jellegzetes jelenség, hogy a liberálisok kolozsvári szócsove, a „Natiunea” is hozzászólt a per tárgyalásához. A liberális sajtóorgánum úgy találja, hogy dr. Alexandru Aciu képviselő és dr. Coriolan Mesesan, a védelem koronatanui nem a tényeknek megfelelően vallottak és elhallgattak dolgokat, amelyek valóban megtörténtek a forradalom zürös idejében.

Emlékeztet, hogy a nagy port felvert tárgyalás során úgy Aciu dr., mint Mesesan dr. hangsúlyozták, hogy a román csapatok bevonulása után, midőn Szilágysomlyó és vidékének lakossága a panaszok egész áradatával járult a románság vezetőihez, forradalmi kilengéseket, visszaéléseket denunciólva, Salamon Izrael ellen senki a környékről nem emelt vádat, senki gyilkosság, vagy rablás vádját nem emelte el. Fontos volt ez a két vallomás, mert úgy Aciu dr., mint Mesesan dr., a szilági románság régi vezetői, a magyar impérium alatt a román szellemi és politikai mozgalmak vezetői, akik ismerték a Szilágyság panaszait

és akikhez feltétlenül el kellett volna jutnia Salamon Izrael állítólagos bűntetteinek.

A vád koronatanuja, a gyanus előéletű cigány, Talos Macavei vallomásaival szemben minduntalan Aciu dr. és Mesesan dr. kijelentéseit inokálta a védelem és ez nem tetszett sehogysem a kolozsvári „Natiunea”-nak.

A dolgok megértéséhez még azt is tudnunk kell, hogy a két román politikus a nemzeti pártnak két oszlopos tagja is egyuttal. A „Natiunea” azzal végezte cikkét, hogy a diákság és a Kolozsváron tartózkodó szilágymegyiek

tiltakozó gyűlést hívtak egybe, amelyen meg fogják bélyegezni Aciu dr. és Mesesan dr. eljárását.

A „Patria” mai száma ezzel szemben cikket közöl, amelyben megállapítja, hogy tiltakozógyűlést nem hívtak egybe, vagy legalább is nem tartottak, mert a jelzett helyen senki sem jelent meg. Ugyanakkor közli a Kolozsváron tanuló szilágymegyei diákság kulturkórének levelét, amelyben ezek kijelentik, hogy nem azonosítják magukat a „Natiunea” állításaival, tiltakoznak az ellen, mintha ők a vallomásokon felháborodtak volna és megbélyegzik azokat, akik az ő nevükben tettek kijelentéseket.

Eddig szól a „Patria” cikke, amelyben végül infámiának bélyegzi a „Natiunea” eljárását.

**„Brennabor”
gyermek
kocsi**

volt és marad
a legjobb.

Kizárólag kapható

Herkules Áruház
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 12.

Árjegyzék díjtalan. — Viszonteladók nagy
árfeláértékű

Öntudatos zsidók, bármilyen irányzat-
hoz is tartozzatok, váltsátok meg a
sékelt! Lépjétek be annak a nagy tá-
bornak soraiba, amely békés eszközök-
kel a zsidó nép jövőjét építi.

Az Uj Kelet az egy-
dóság napilap
szerkesztik: Giszka
Felelős szerkesztő:
Az Uj Kelet cikkei
megjelölésével

A cionista mozg-
lakterében a közeli
megkezdett előkészít-
szervezetek a legna-
ból, hogy a kongre-
képviseltesék magu-
gresszuson hozandó
hon további fejlődés-
szerezzenek. Ez a
szólás az új zsidó
utján érhető el, am-
tősevel minden zsidó
hogy a nagy és kö-
Nincs tehát a sékel
nép részére nagyobb
rétegeket megnyerni
S különösen érvény-
olyan alakulatra, a
lását tüzte ki tevé-

A harmincöt éves
kongresszusát augu-
Bazelben s június
sége megállapítani,
vezeteli hány del
Eddig az időpontig
ról jelentést tenni.
ben a hetekben m-
adja létjogosultságát
legfelsőbb ellenőrző
szus: minden cion-
ifjusági alakulat és
megmérhető azzal,
mennyünk léte és f-
téke pedig kifejezé-
ben, amelyeket a
ben a sékel utján

Az országos sé-
zsidó ifjuságát, ho-
ségével tegyék ez-
tessé a zsidó nép-
hogy minden más
ráció gondolatának
ket szereznek me-
ban élő testvéreink
zsidó ifjuság legsz-
radni mindvégig, a
lósulnak. De nem
tagja ennek a köz-
érez a zsidóság új
szemben, fordítson
levő négy hét al-
és egy pillanatig
tett elegendő a zsidó
az, aki a sékel m-
vékenységével rész-

— Június 2-
pette ünneplik
Miron Cristea
ország összes lap-
hogy hívják fel
hősök napja na-
országos gyűjtés
jainak felkutatá-
„Societate Mor-
gondozó egyesül-

Asztaláról soha ne hiányozzon a valódi „Familia” kenyér

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
Szidra: Bóhár
5687. Ijjár 12.
1927. május 14.

Kongresszus előtt

A cionista mozgalom aktuális problémáinak homlokterében a közeledő jubileumi világgongresszusra megkezdett előkészületek állanak. Az egyes országos szervezetek a legnagyobb erőfeszítést végzik azért, hogy a kongresszuson minél több delegátussal képviseltesék magukat s ezáltal közvetlenül a kongresszuson hozandó határozatokra és a nemzeti otthon további fejlődésére minél nagyobb befolyást szerezzenek. Ez a befolyás és ez a közvetlen beleszólás az új zsidó kollektivitás történetébe a sékel utján érhető el, amelynek megváltásával és terjesztésével minden zsidó ember tanujelét adja annak, hogy a nagy és közös ügyet a magáénak vallja. Nincs tehát a sékelgyűjtés eme hónapjaiban a zsidó nép részére nagyobb feladat, mint minél szélesebb rétegeket megnyerni a Palesztina-gondolat számára. S különösen érvényes ez a megállapítás minden olyan alakulatra, amely az újjáépülő ország szolgálatát tűzte ki tevékenységének programjába.

A harmincéves ujkori cionizmus XV. világgongresszusát augusztus hó 24-én nyitják meg Bazelen s június 10-én fogja a szervezet vezetősége megállapítani, hogy az egyes országok szervezetei hány delegátus választására jogosultak. Eddig az időpontig kell tehát a begyűjtött sékelekről jelentést tenni. Minden cionista szervezet ezekben a hetekben mutatja meg elhivatottságát és adja létjogosultságának bizonyosságát. Mozgalmunk legfelsőbb ellenőrző és irányadó fóruma a kongresszus: minden cionista szervezet, helycsoport és ifjúsági alakulat és tagjainak munkája könnyen megmérhető azzal a megértéssel, amelyet ezen intézményünk léte és fontossága iránt tanusítanak, értéke pedig kifejezésre jut azokban a teljesítményekben, amelyeket a kongresszus tekintélyének érdekében a sékel utján kifejtjenek.

Az országos sékelbizottság felhívja Erdély egész zsidó ifjúságát, hogy lelkesedésével és munkakészségével tegyék ezeket a napokat örökre emlékeztetővé a zsidó nép jelenkori történelmében azzal, hogy minden más érdeket félretéve, a zsidó regeneráció gondolatának szolgálatába állanak és új hivatást szereznek mozgalmunk erősítésére és Palesztinában élő testvéreink segítségére. Ez volt mindig a zsidó ifjúság legszebb kötelessége és ez is fog maradni mindvégig, amíg a cionista törekvések megvalósulnak. De nemcsak az ifjúság, hanem minden tagja ennek a közösségnek, amely elkötelezettséget érez a zsidóság új életrekelésének intézményeivel szemben, fordítson gondot arra, hogy a még hátralevő négy hét alatt mindenképp elérjen a hívó szó és egy pillanattal se tévessze szemelőt, hogy nem tett eleget a zsidó néppel szemben kötelességének az, aki a sékel megváltásban és terjesztésében tevékenységével részt nem vett.

— Junius 2-án nagy ünnepélyek közepe ünnepelik meg a román hősök napját. Miron Cristea pátriárka felhívást intézett az ország összes lapjaihoz, melyben felkéri azokat, hogy hívják fel a közönség figyelmét a közelgő hősök napja nagy jelentőségére, mely napon országos gyűjtést fognak rendezni a hősök sirjainak felkutatását, fentartását magára vállalt „Societate Mormintele Eroilor“ (Hősök sirját gondozó egyesület) céljaira, melynek védnöke

Mária királyné, elnöke pedig Miron Cristea pátriárka. Az egyesületnek az a magasztos feladata van, hogy megvizsgálja és kikutassa a Románia megnagyobbodásáért elesett hősök sirjait, felekezetre és fajra való tekintet nélkül, továbbá sírok gondozása, megemlékezés a hősről, a hősök napja rendezésével, centralizálásával, a síroknak az erre a célra létesített hősök temetőjében, melyet városonként, vagy járásokként létesítenek.

— **Beszámíthatatlannak nyilvánították Mussolini angol merényletét.** Rómából jelentik: A vizsgálóbíró az orvosok véleménye alapján beszámíthatatlannak nyilvánította Gibson Violetát, Mussolini merényletét. Az angol asszony tegnap nővére és 3 ápolónő kíséretében Londonba utazott.

— **A zsidók száma Németországban.** Berlinből jelentik: Németországban tavaly rendeztek népszámlálást, de az adatok feldolgozása után a népszámlálási eredmény közzétételére csak most került sor. A hivatali megállapítások szerint Bajorországban a zsidók száma 49.145 volt, Württembergben 10.827, Badenben 24.000, Hessenben 24.073, Thüringiában 3.608, Anhaltban 1383, Schaumburg-Lippében 230, Lippeben 780, Oldenburgban 1513, Mecklenburg Schwerinben 1413, Strelitzben 254. A berlini és poroszországi zsidó lakosság számát és az összlakossághoz való számarányát a pontos tudományos módszerekkel dolgozó német központi statisztikai hivatal mindeztideig nem dolgozta fel. De hozzávetőleges becslés szerint is Berlinben és Poroszország többi részén ötször vagy hatszor annyi zsidó lakik, mint a német birodalom felsorolt tartományaiban.

A világhírű kolozsvári

Heinrich-féle Szent-László fertőtlenítő
szappan

1 megóv minden fertőző betegségtől

— **Május 19-én alakul meg az új osztrák kormány.** Bécsből jelentik: A keresztény-szocialisták, nagynemzetek és agrárpárt közötti tárgyalások sikerre vezettek és az agráriusok belépnek a kormányba. Az alkancellár-tisztséget fogja kapni a gazdasági párt. A minisztertanács elhatározta, hogy május 18-án nyújtja be lemondását a köztársaság elnökének és május 19-én történik meg az új kormány megválasztása.

* **Fényképészeti amatőrök** közölgék címűket a Bernát papirosáruházzal, Cluj, Fötér.

— **Automobilszerencsétlenség Soroksár és Dunaharaszti között.** Budapestről jelentik: Soroksár és Dunaharaszti között egy negyvenkilométeres sebességgel haladó automobil az előtte haladó szekeret kikerülve, hátsó kerekeinek pneumatikáján ért defektus következtében az árokba zuhant, maga alá temetve utasait. Bérczi László sofőr jobb kezét töre, Papek Miklós agyrázkódást szenvedett, Schusztér János kávéház tulajdonos koponyatörést szenvedett, Hartmann Mátyás pedig sértetlen maradt. Papek és Schusztér életbenmaradásához kevés a remény.

A serdülő ifjúságnak reggel felkeléskor egy-egy pohányi természetes „Ferenc József“ keserűvizet kell adni, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának fiúknál és lányoknál igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermek-klinikákon a Ferenc József vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitűnő sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és tüsszerüzletekben.

* **Értesítem a t. üzletfeleimet,** hogy az új bélyegtörvény értelmében az üzleti könyvek át-bélyegeztetését vállalom. Bernát papirosáruház Cluj, Fötér 29.

— **Cirtiu Adrian hangversenye.** A vármegyeháza dísztermében, nagyszámu és disztíngvált közönség előtt tartotta meg bucsuhangversenyét Cirtiu Adrian, a tehetséges és fiatal kolozsvári tenorista. Cirtiu az elmúlt év óta — midőn utoljára hallottuk — hanganyagban, technikában, iskolázottságban egyaránt sokat fejlődött és tegnap este, mint sokat ígéro nagy tehetséget üdvözölhetünk a podiumon, akinek nevét előreláthatólag nemsokára az ország határain túlra is elviszi tenorjának szárnyaló ereje, puha, behizelgő koloritja és minden regiszterben egyformán kiegyensúlyozott, tiszta csengése. A tenorista a felejthetetlen Grozavescu emlékére létesített ösztöndíj-alap első részeseként tanulmányai folytatására e hónap folyamán Milánóba indul.

— **Uj konzervatív zsidó áramlat Amerikában.** Az amerikai zsidóság, ami a nemzeti és vallási törekvéseket illeti, két szélsőséges táborban csoportosult. Egy extrém-ortodox és egy extrém-asszimilációs reform-táborba. E két tábor között áll az amerikanizált zsidók nagy hadserege, akik egyetlen irányban sem szélsőségesek, hanem akik úgy a vallási, valamint nemzeti tradícióikat továbbfejlesztési szeretnék. Ezeknek a tömegeknek a megszervezésére vállalkozott dr. H. Abramowicz rabbi, aki „United Synagogue“ név alatt egyesíti ezeket az elemeket és mozgalma számára már eddig kétszáz rabbit és kétszázötven imaegyesületet, háromszáz nőegyletet és számos ifjúsági egyesületet nyert meg. A szervezetnek ma hozzávetőleg ötvenezer tagja van. Az „United Synagogue“ a vallási és nemzeti érzésnek a zsidóságban való fölébresztését célozza és ennek propagálására nemcsak a sajtót és a könyvek terjesztését veszi igénybe, hanem a rádiót is. Hetenként kétszer az United Synagogue zsidó programját hallgathatják végig mindazok, akik érdeklődnek az új mozgalom céljai iránt. A propaganda olyan szép sikereket ért el, hogy a cionista kampány és maga a Joint is igénybe vette dr. Abramowicz propagandáját. Vezetői az új mozgalomnak javarészt cionisták, akik a mozgalom számára Jeruzsálemben is centrumot akarnak alakítani. Főleg a missziók iskolába járó jeruzsálemi zsidó gyermekeket akarják megmenteni a zsidóságnak.

— **Dagad a budapesti klinikai huspanama ügye.** Budapestről jelentik: Részletesen megirtuk a budapesti huspanama-ügy részleteit, amelynek tettesei beismerték bűnösségüket, minek alapján átkisérték őket a Markó-utcai ügyészségre. Az ügy fejleményei egyre érdekesebbek és szenzációsabbak. A rendőrségnek sikerült egyre jobban szaporodó bizonyítékokat szerezni a huspanama ügyében, miért is várható, hogy még több gyanúsítottat kiterjesztik a nyomozást. A nyomozás már eddig is áttért a vágóhídi alkalmazottakra. Kiderült, hogy 12 ezer koronás növendékmarhákat adtak el a klinikáknak 30—40 ezer koronás borjuhúsként. A rendőrség három vágóhídi állatorvosnál tartott házkutatást, akik közül kettőt beidéztek a rendőrségre. Az egyiket, aki beteg volt, hordszéken szállították be. Valószínű, hogy őrizetbe veszik őket. Ezenkívül a klinika gazdasági hivatalának egy jogi doktorátussal rendelkező gyanúsítottja is van, aki ellen a vizsgálat teljes erővel folyik. Az ügyben kihallgatták Lengyel Mór csontügynököt is, aki azt vallotta, hogy több esetben eladott Románéknak súlyos csontot, de nem tudta, hogy azt miért vásárolják. Mára újabb hat tanut rendelt be kihallgatásra a rendőrség.

Motto:
„Zongoravétel
bizalom doiga“

Legnagyobb garancia
erre az 58 éve fenálló

Triska!

cég kitérő hímve,
mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben.

FÖRSTER világmárka vezérképviselete.

Cluj, Str. Saguna 14.

Telefon 4-19.

Izzad ön?? Vegyen Höfer 3. számú hintőport

enyér

Ismét revíziót sürget Leon Daudet meggyilkolt fia bünperében

Két tanu jelenikezeit Bajot sófőr ellen

Páris, május 13. Léon Daudet, az ismert royalista politikus Philippe fia meggyilkolásával kapcsolatban ismét revízióért folyamodott a párisi törvényszékhez. Léon Daudet ezúttal a Bajot-féle rágalmozási pör újrafelvételét kéri. A royalista politikus tudvalevőleg azzal vádolta Bajot sófőrt, hogy része volt fia meggyilkolásában, minthogy azonban ezt az állítását nem tudta bizonyítani, a törvényszék rágalmozásért elítélte és nagyobb összegű kártérítés fizetésére kötelezte.

Daudet most azt állítja, hogy eredeti vádját két újabb tanuvallomással tudja igazolni.

— **Mária királyné a brani kastélyban.** Bukarestből jelentik: Mária királyné holnap brani kastélyába utazik, ahol néhány napig tartózkodni fog.

— **Magyarországon összesen 5200 orvos van.** Budapestről jelentik: A képviselőházban ma áttértek a kultusztárca költségvetésének tárgyalására. Oberhammer Antal előadó kijelenti, hogy a tárca személyi kiadásai 73, dologi kiadásai pedig 20 százalékot tesznek ki, minek következtében a beruházásokra csak két százalék marad. Rámutat arra, hogy az egyetemek sokasága ellen emelt panaszok napról napra mindinkább elhalkulnak, mert mindenki belátja azok szükséges voltát. Tavaly Magyarországon 5200 orvos volt, akiknek kétötöd része Budapesten tart fenn praktikát. Tehát míg Budapesten 10.000 emberre 24 orvos, addig vidéken csak 4 orvos esik minden 10.000 emberre. Előadó ezután a testnevelési programmal és a középiskolai tanárok helyzetével foglalkozik és elfogadásra ajánlja a költségvetést.

— **Macdonald felgyógyult.** Newyorkból jelentik: Ramsay Macdonald elhagyta a filadelfiai kórházat és teljesen felgyógyulva Newyorkba utazott.

MORAVETZ
TIMISOARA: MINDEN ZENEMŰVET-GYORIAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

— **A olasz-román kereskedelmi tárgyalások.** Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága ma délelőtt újabb ülést tartott és meghallgatta Cézár Popescunak, a római delegáció vezetőjének további beszámolóját az olasz-román kereskedelmi tárgyalásokról. A bizottság határozatait Averescu tábornok elé terjesztik jóváhagyás végett, azután Popescu visszautazik Rómába.

— **Az amerikai pilóták holnap utrakelnek.** New-Yorkból jelentik: Bertrand és Chamberlain aviatikusok holnap akarnak utrakelni Páris felé, ha a légköri viszonyok kedvezőek lesznek.

— **Salom Asch Palesztinában.** Jeruzsálemről jelentik: Salom Asch, a hírneves író Perc Hirschbein társaságában Palesztinába érkezett, ahol mindketten Bialik vendégei. A két író tiszteletére a cionista exekutive és a Keren Hajjeszód főirodája fogadó-estélyt rendezett, amelyen Pick professzor köszöntötte az illusztris vendégeket. Asch válaszában kijelentette, hogy a látottakból azt a meggyőződést merítette, hogy a palesztinai munka a szabad akaratlan és erkölcsi erőn épül, nem pedig a kormány kényszerhatalmán. Eppen ezért a munka kötelező minden zsidó, tehát a nemcionista számára is.

— **Negyvenmillió csehkoronáért új érték-tőzsdét építenek Prágában.** Prágából jelentik: A prágai érték-tőzsde forgalma annyira fejlődött, hogy régi épületében már nem tudja elhelyezni a szükséges hivatalokat. Új tőzsdéépület vált szükségessé és hosszas keresés után a tőzsde vezetősége most megegyezett a német színház-egyesület igazgatóságával, amely az egyesület tulajdonában lévő színház kertjéből enged át megfelelő részt az új tőzsdépalota építésének céljára. A telek vételára nyolcemillió cseh korona. Az épület maga negyvenmillió cseh koronába kerül.

Az egyik tanu, egy társasági hölgy, látta, hogy két ismeretlen férfi egy fiatal embert tuszkol a Flautter-könyvkereskedés ajtajából egy készenálló autóra, amelynek kormányánál Bajot ült. Egy másik hölgy Bajot autóját röviddel ezután a Place de la Republique téren látta az autó ablakán keresztül felismerte Philippe Daudet. Mindezekből Léon Daudet azt a következtetést vonja le, hogy az ismeretlen gyilkosok fiát a Flautter-féle könyvkereskedésben fogták el a könyvkereskedés és a Place de la Republique közötti utcán az autóban gyilkolták meg.

— **Felfedezték a Nibelungen-Lied költőjét?** Münszteri jelentés szerint egy ottani nyugalmazott gimnáziumi tanár, névszerint Schöffl Alajos, felfedezte a nagy német nemzeti eposznak, a Nibelungen-Liednek költőjét. Schöffl tanár nem az első, aki ezzel a felfedezésével lép a nyilvánosság elé. Azonban az eddigi híradások szerint Schöffl igen alapos adatokkal tudja feltevését igazolni. 1816 óta foglalkoznak a tudósok a kérdés megoldásával, de mind-egyik eredménytelenül. Schöffl szerint a X. században élt Piriglin passauai püspök, a nagy eposz költője.

— **Óriási áruhanások a berlini tőzsdén.** Berlinből jelentik: A német márká stabilizációja óta, mint ismeretes, a berlini tőzsdén állandó, ha nem is azonos intenzitású árfolyamemelkedések voltak. Ma aztán az a hír terjedt el a tőzsdén, hogy a Birodalmi Bank fel akarja emelni az 5 százalékos hivatalos kamatlábat, mire a vezetőértékek árfolyama zuhanni kezdett és egyes favoritpapirok 25-30 százalékos veszteséget szenvedtek. Beavatottak szerint az infláció óta nem volt ilyen fekete napja a berlini tőzsdének.

— **Eszperantó tanfolyam Kolozsváron.** A Trancu-Jasi miniszter és Gavanescu tábornok előkete alatt álló Romániai Eszperantó Egyesület háromhetes esti tanfolyamot rendez május hó 16-iki, hétfő este félkilenc órai kezdettel a román kat. főgimnáziumban (Str. Cogalniceanu, volt Farkas-u). A nyilvános jellegű kurzusra vonatkozólag részletes felvilágosítást lehet kapni, valamint beiratkozni a helyi eszperantista csoport titkárságnál, Str. Fantanelei 24 és a főtéri Lepage-féle könyvkereskedésben.

— **Megtalálták Árpád koporsóját?** Budapestről jelentik: A legutóbb Óbudán véghezvitt ásatások alkalmával egy 220 centiméter hosszú és 110 cm. széles díszes kőkoporsót találtak, amelynek emberi csontok voltak. Érdekes, hogy Sirius időjós megjövendelte, hogy ezen a helyen fogják megtalálni Árpád magyar vezér koporsóját. Ugy hírlik, hogy az óbudai koporsó azonos Árpád koporsójával. A szakértők erre vonatkozólag még nem nyilatkoztak.

* **A Nerva röntgenosztálya megkezdte működését.** A kolozsvári Nerva idegszánatórium legmodernebbül felszerelt Röntgenosztálya megkezdte működését. A világhírosi igényeknek is megfelelő osztály Dr. Herskovits főorvos, az ismert röntgenológus vezetése alatt áll. Az egyre erősebben fejlődő szánatórium dr. Porsche igazgató-főorvos irányítása mellett az ország egyik legelső gyógyintézetévé vált és ma már vetekedik a nyugati nagyvárosok bármely hasonló intézményével.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nél.** Képviselet az ország minden helyiségében.

Fényképészek, amatőrök

fényképészeti cikke- **Bernát** papirosáruháza-
ket legolcsóbban a **Bernát** ban szerkezhetik
be. Cluj, (Kolozsvár) Főtér 29.) **Kérjen árjegyzé-**
ket. A világhírű Imperial lemezek gyári lerakata

Megjelent az amerikai **Royal** írógépnek egy-váltós portabelje.

Kapható: **Goldstein, Oradea. Standard, Cluj. Meteor, Timisoara** írógépvalalatkánál

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT ÉS ÜDESEGÉT
FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
LADY
EAUX DE COLOGNE ÉS **ILLATZSER**
HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

SPORT

Alaptalanul rágalmoz a KKASE vezetősége

Bonyodalmak egy tornász bajnok átlépése körül

(Cluj-Kolozsvár, május 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári „Ellenzék” tegnap délutáni számának sportrovatában feltűnő helyen egy rövid cikk jelent meg a következő címmel: „A KKASE vezetősége kizárta egyik tornászát a Haggibborba való belépése miatt”. Logikusan gondolkodni tudók érthetően meg-hökkentek ezen a különös címen, mert a józan ész és a logika törvénye szerint nem igen lehet elképzelni, hogy egy testület kizárjon valakit, miután az már előzőleg önként és saját akaratából elhagyta a testület kereteit.

Nos, akik e bizarr címre figyelmesek lettek és a cikket elolvasták, azok feltűnésteltető dolognak jöttek nyomára. A KKASE vezetősége nyilatkozatot tett közzé, amelyben közli, hogy „megvizsgálván Kelemen Imre tornászának a Haggibborba való átlépését, hűtlen elhagyás és csábítás esetét látja fenforogni és ezért Kelemen Imre kizárja a KKASE tagjai sorából.” Ezt tartalmazza röviden a kommuniké és akik járatosak a sport büntetőjogának szótárában, azok tudják, hogy a csábítás, az amatőr-sport uralkodó erkölcsi szabályai értelmében, büntetendő cselekményt képez és hogy a vád bebizonyítása esetén, könnyen az illető egyesület felfüggesztését vonhatja maga után, mint minimális büntetést.

A súlyos tartalmú vádaskodás éppen ezért — miután egyik egyesület hivatalos cégerét viselte magán — kinos feltűnést keltett sport-körünkben és általános szóbeszéd tárgyát képezte. Akik a Haggibbor vezetőségének sport-szerűségét és a Haggibbor vezetésének abszolút amatőr-szellemét ismerték, azok már eleve felháborodással utasították vissza a hírlapi publicitással szentesített egyesületi vádaskodást. S íme, valóban: maga az elsősorban érdekelt Kelemen Imre sietett világosságot deríteni a kérdésre. Kelemen röviddel az ominózus cikk megjelenése után, megjelent szerkesztőségünkben és a következők közlésére kért fel bennünket:

— Nem felel meg a valóságnak a KKASE vezetőségének az állítása, mintha az én átlépésemnél a csábítás esete forogna fenn. Ez egyszerűen rágalom, ami már csak azért sem állhatja meg a helyét, mert én két hónap mulva távozom a városból. Erre a rövid időre a Haggibbor tornászakoztályának vezetőjével szemben érzett személyes hálám lerovásaképpen vállaltam el a Haggibbor tornászakoztályának irányítását, anélkül, hogy valaki engem hívott, vagy éppen csábított volna.

A kitűnő tornász határozott és erélyeshangú nyilatkozata megfelelő megvilágításba helyezi a Haggibbor elleni áskálódások igazi okát is. A Haggibbor nemrég alapított tornászakoz-

tálya különösen Tischler Béla és nyitása mellett g ma mintegy 140 jelentékeny része rekrutálódott. A lete kebelén belt állapotok rövid i felosztásához ugyanolyan okok hogy r andre háta sületnek, amelye érdeklentétek bénítják a norm menetet.

Szükségesnek kérdésben a H vezetőjét, aki az kíván az „Ellenz foglalkozni, mi alaptalanok.

Igy fest tehát tás vágya, ame vezetőségét, hog Kelemen Imrét. nunk, hogy a k magának alkotni sábjain rövid id a csábítás vádjá Egy évvel eze talyát vádolta n hogy a KAC k mérkőzése előtt maguk az illető tudósításaiban rosszindulatú cü alapján kénytel lommak minősít mennyire nem s vagyunk ezt a Nem engedhető légből kapott v veszélyeztessené álló egyesületet, ismert és deterr tálják. Egyutta hogy ebben a k bocsájtkozunk.

Megjelen
Kereske
ip.

Vám

a) kiadás

Tartalma

- a) A fény
- szöve
- b) Községi
- c) Göngys
- d) Betűsor

b) kiadás

a fenti anyagon betéteket tartal teljesen ingyen leteket, Saját érdekében Uj Kelet

tálya különösen az utóbbi hónapokban, dr. Tischler Béla és Wesel Károly szakszertű irányítása mellett gyönyörű fejlődésnek indult és ma mintegy 140 tagot számlál, akiknek egy jelentékeny része a KKASE volt tagjai sorából rekrutálódott. A kolozsvári kereskedők egyesülete kebelén belül uralkodó, nem éppen áldásos állapotok rövid időn belül a futballszakosztály feloszlásához vezettek és most körülbelül ugyanolyan okok kényszerítik a tornászokat is, hogy rendre háttal fordítsanak annak az egyesületnek, amelyen belül az intrika és személyi érdekellentétek összeütközései már régen megbénítják a normális sportolás és testfejlesztés menetét.

Szükségesnek tartottuk megkérdezni még a kérdésben a Haggibor tornászszakosztályának vezetőjét, aki azonban kijelentette, hogy nem kíván az „Ellenzék”-ben megjelent rágalomokkal foglalkozni, miután azok tendenciózusak és alaptalanok.

Igy fest tehát a tények fényében a csábítás vágya, amely arra ösztökélte a KKASE vezetőségét, hogy kilépése után kizárja sorából Kelemen Imrét. Még valamit ide kell iktatnunk, hogy a kérdésben teljes képet tudjon magának alkotni az olvasó. Az Ellenzék hasábjain rövid időn belül másodszer jelenik meg a csábítás vádjának csóvjája a Haggibor ellen. Egy évvel ezelőtt a Haggibor futballszakosztályát vádolta meg délutáni laptársunk azzal, hogy a KAC két játékosát a Haggibor-KAC mérkőzése előtt meg akarta vesztegetni. Akkor maguk az illető KAC-játékosok cáfolták meg tudósításaiban és közleményeiben egyaránt rosszindulatú cikkirő állításait. A nyilatkozatok alapján kénytelenek voltunk alaptalan rágalomnak minősíteni a vádat és most — bármennyire nem szívesen tesszük — kénytelenek vagyunk ezt a megállapításunkat megismételni. Nem engedhető meg, hogy felelőtlen elemek légből kapott vádak kolportolásával alapjukban veszélyeztessenek az amatőr sport szolgálatában álló egyesületet, csak azért, mert bizonyos jól ismert és determinált szempontok ezt így diktálják. Együttal azt is leszögezni kívánjuk, hogy ebben a kérdésben semmilyen vitába nem bocsájtjukunk.

Megjelent **Megjelent**

Kereskedőknek
iparosoknak

gyárosoknak
nélkülözhetetlen
Románia új behozatali

Vámtarifája

Dr. Bereczky Ernő
iparkamarai titkár
fordításában.

a) kiadás ára **350 lei.**

Tartalmazza a tarifán kívül:

- a) A fényüzési és forgalmi adótörvény teljes szövegét A) B) C) lajstrommal.
- b) Községi alap és fogyasztási illeték törvényét.
- c) Göngyöly szabályt, A) B) és C) táblázzal.
- d) Betűsoros tárgymutatót.

b) kiadás ára **800 lei,**

a fenti anyagon kívül külön jegyzeteknek való lapbetéteket tartalmaz. **Vevője** hat hónapon keresztül teljesen **ingyen** kapja az összes tarifarendeleket, tarifadöntvényeket stb.

Saját érdekében az utóbbit rendelje. — Kapható **Uj Kelet könyvosztályában.**

Közgazdaság

Tőzsde

Egész napi lanyhaság után a piac estére kissé megszilárdult. A forgalom mais élénk volt.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 május 13 (Rador)								
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york	
		nyitás	zárlat							
Zürich	3205—3215	—	—	49075	3190	—	—	649 ¹ / ₄	1923 ¹ / ₂	
Newyork	166—167	51994	51994	2552	166	57360	71065	3376 ¹ / ₂	—	
London	810—812	2526 ¹ / ₂	2526 ¹ / ₂	12401	807	2787 ¹ / ₂	3452 ¹ / ₂	16407	48587	
Páris	660—676	2037 ¹ / ₂	2037 ¹ / ₂	—	651	2248 ³ / ₄	2785	13265	39187	
Milano	910—920	2815	2807 ¹ / ₂	13850	900	3097 ¹ / ₂	3836	182 ³ / ₄	539 ¹ / ₄	
Prága	492—494	1539	1540	—	491	1698 ³ / ₄	2105	—	296 ¹ / ₄	
Budapest	2905—2915	9060	9060	—	2920	—	12380	590	—	
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	914	—	295	1007 ¹ / ₂	124835	5946	176	
Bukarest	—	329 ¹ / ₂	329	1605	—	362 ¹ / ₂	449	2132 ¹ / ₂	63 ¹ / ₂	
Varsó	—	5810	5810	—	1800	6410	7944	378 ¹ / ₂	—	
Bécs	2345—2355	7318	7319	—	2340	8072 ¹ / ₂	—	476	—	
Berlin	3950—3960	12315	12317	—	3940	13595	16833	799 ³ / ₄	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 333, Páris 1605, Budapest 362¹/₂, Bécs 44900, Prága 213250.

Hogyan vámolják el az április 13-ika előtt feladott külföldi árukat. Bukarestből jelentik: Manoilescu pénzügyi államtitkár tegnap délelőtt Jon Chintzescu vámügyi vezérfelügyelővel együtt megkezdte annak a javaslatnak a kidolgozását, amely az új vámtarifa alkalmazásánál észlelt hiányosságok pontos magyarozatát fogja adni. Az előterjesztés különös tekintettel lesz a galaci kereskedelmi kamara ismeretes kívánságára, hogy az április 13-ig feladott és a román husvétünnep alatt befutott külföldi árukra még a régi vámtarifát alkalmazzák. Azokra az árukra vonatkozólag, melyek husvét után érkeztek Romániába, vagy még mindig utban vannak, de a feladóhelyről április 13. előtt indultak el, a kormány gazdasági bizottsága fogja megállapítani, hogy melyik tarifa alapján vámolandók el.

A nagyszebeni Transylvania-biztosító kiléptetik a tüzkartellből. A mezőgazdák és a kartellben tömörült erdélyi biztosítótársaságok között támadt átmeneti differenciákat felhasználva, egyes regábeli intézetek és a kartellhez tartozó nagyszebeni Transylvania a többi társaságok klientáléja körében olyan propagandát kezdett, amely ellentétben állott a kartell érdekeivel. A propaganda ellensúlyozására a kartelltársaságok a napokban elhatározták, hogy a gazdák kívánságára a jégkárokat a biztosított maximális árban, nem pedig napi áron fogják likvidálni, mint azt a Transylvania igyekszik beállítani. Tekintettel arra, hogy a Transylvania a tüzkartellben még benne van, a többi társaságok összeférhetetlennek minősítették a nagyszebeni intézet magatartását a jégkárok tekintetében és felhívták üzletfeleiket, hogy saját érdekekben maradjanak az eddigi társaságunknál és ne hagyják magukat az ügynökök helyt nem álló állításaitól félrevezetni. A harcnak egyébként még folytatása lesz a jövő héten, amikor a kartelltársaságok újabb értekezletre ülnek össze és felszólítják a Transylvaniát, hogy vonja le a konzekvenciákat, vagyis lépjen ki a tüzbiztosítási kartellből is, ha a jégre vonatkozó megállapodást már felborította.

Fizetéseket a budapesti piacon. Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy a budapesti Hungaria Kalapgyár Rt. fizetési nehézségekkel küzd és mintegy másfélmillió pengőt kitevő adósságait nem tudta

rendezni. Ez annál feltűnőbb, mert a vállalat közismerten aktív és jól van foglalkoztatva. A gyár most fizetéseket jelentett és hitelezőinek 40 százalékos kiegyezést ajánlott fel, amelyet 8 havi egyenlő részletben akar fizetni. — Ugyancsak fizetéseket jelentett az Egyesült Magyar Cipőkereskedelmi Rt., amelynek fedezetlen tartozásai 10800 dollárt tesznek ki. Ebből kifolyólag az Erda-cipőgyár és a Globus-cipőgyár is fizetési zavarokkal küzdenek. Az Erda már fizetéseket jelentett, míg a Globus most folytat egyezkedési tárgyalásokat a hitelezőivel.

Állandóan emelkednek a gyapotárak a Missziszípi áradása miatt. Newyorkból jelentik: A newyorki tőzsdén, a Missziszípi áradása következtében, állandóan emelkednek a gyapotárak, habár az árvíz által okozott károkat tulbecsülték. Éppen ezért az áremelkedés nem gyorsított. Májusi szállításra 15-69, júliusra 15-87, decemberre 16-35 dollárral jegyzik a pamutot. Az elárasztott területeken várt gyapottermést legfeljebb 1-5—1-8 millió bálára lehet becsülni, míg egész Észak-amerikát 16 millióra, a világtermést pedig 25 millió bálára. A fonógyárak részéről áprilisban megnyilvánult készletet, amely a tavalyival szemben csak 1-7 millió bála volt, flottal tudták kielégíteni a tavalyról maradt mintegy kétfélmillió bálából. Az árterületek termésének egyrésze valószínűleg megmenthető lesz, bár a rovarok által okozott károkkal számítani kell. Gyapothiányról tehát alig lehet szó, annál kevésbé, mert az amerikai nyersanyaggal dolgozó angol fonógyárak gyengén vannak foglalkoztatva és a japán fonódák is redukálták üzemüket.

A vállalati ingyenrészvények nem mentesek a vagyonadó alól. A legfőbb adóügyi bizottság legutóbbi ülésén azt az elvi jelentőségű döntést hozta, hogy a részvénytársaságok alaptőkeemelésekor szokásos ingyenrészvények nem mentesek a vagyonadó (impozit mobiliar) alól, mert a részvényesek ezeket a részvényeket tulajdonképpen osztalék gyanánt kapják a vállalati nyereségből. Hasonlóképpen nem mentesek a kereskedelmi adó alól a fogyasztási és termelőszövetkezeteknél folyósított munkaprémiumok. Ezeket a javadalmazásokat a bizottság szerint nem lehet munkabéréknek tekinteni, minthogy ilyen prémiumokat a tiszta nyereségből adják a tagoknak.

Előnyös fizetési feltételek mellett vásárolhat

WEISS ELEK

áruházában, Cluj, Deák Ferenc-u. 14.

Nagy választék női és férfi szövetekben, selymekben, vásznokban és szőnyegekben. — **Olcsó** szabott árak. — **Előnyös** fizetési feltételek

Hölgyek és urak! Dacára a nagy vámemelésnek,
Barabás & Co
 C. Regele Ferdinand 31. (volt Szigethy hentesüzlet) harisnyákat és mindennemű rövidárut régi árban árusít.
 Női pamutharisnya L. 29-től feljebb
 Női flohrharisnya L. 63-tól
 Férfi pamutharisnya L. 19-től
 Férfi flohrharisnya L. 65-től
 Gyermekharisnya L. 18-től
 Állandóan nagy raktár D. M. G. árukból! Angro és Endetail osztály!

Prima tűzifát
 legjutányosabban házhoz szállít FISCHER fatelep, Cluj, Piata Gării No 2.
 Telefon 1300

Róth
 cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különlégek

Zsák és ponyva
 eladás és kölcsönzés.
 Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
 Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Cakkok és monogrammok
 a legutolsó divat szerint készülnek Rövid idő alatt sikerül bebizonyítani, hogy a

Glück A.
 bélyegzői
 és gyártmányai legjobbak, legszelberek és legolcsóbbak. Cluj, Calea Regele Ferdinand (v. Ferencz József-ut). Szigurancaival szemben

3 pesti kottasláger:
 1. Hallod-e? Tango. 2. Olga, édes Olga Charleston. 3. Mért kerülsz el engem? Tango. Ezek most legnépszerűbbek. Darabja 48 lei. Kapható KÓRAVETZ-nél és minden könyvkereskedésben.

Alapított 1874.
Reich B. Károly Fiai
 Kötél- és kendergyárosok
 Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
 Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.
 Tilolt és gerebenezett kenderek Gazdasági kötélarúk Géphajtó kötelek Malomhevederek Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

borotva borotvaszappan borotvafelő szij borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

Megérkeztek a legszelberek tavaszi
Hölgyeim kalap-ujdonságok
 Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 3 sz. (Wesselényi u.)
MOSKOVITS-salonba Hátul az udvarban. Átalakítások legizlésebben olcsón készülnek

KÉRDJEN MINDENKÖZÖS
CARMOLY
 A legjobb háztartás- és konyhai tisztítószer
 A legjobb háztartás- és konyhai tisztítószer
 A legjobb háztartás- és konyhai tisztítószer
 A legjobb háztartás- és konyhai tisztítószer

Tavaszi ujdonságok
 megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza,
 Piata Unirii 14.

קאנקורו
 אונטערנעמען ארטה. און געמיינדע זוכט איינען שרייב פיר זאמארט. אפגערייענע מוססען בעוועצען קבלות פון 3 אנערקאנטע רבנים דע און ניערליך בעוועבונג זיין מוססען. אפגערייענע דער בעל תפילה אונד בעל קורא און קליינע פאמיליע האט ווירד בעפארצונט. ווינעשפעצען ווערדען גור פיר בערופענען דעמור-ניערט. בייא בערווענג ווירד געהאלט בעמערקט. אפגערייען געריכטעט אן דער
 Orth. izr. hitközség előjárósága
 per Fischer Salamon, Jernut, jud. Tárnavá Micá.

A legkiválóbb
Perless gloss-Appretur, Talpoltur,
 valamint minden cipész-
 iparhoz szükséges vegyi
 termékek a
MERCUR
 készítmények.
 Gyártja:
Rozák és Sámson
 Cluj, Str. Regina Maria 9.
 Telefon 7-19. — Kapható minden jobb börtüzletben

őnborotváló készülék
 őnborotváló pengék
 acélárúk
 felülmulthatatlanok
UNICUM
 Calea Victoriei 2. szám

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! Berkevitst! Utazók!
Oradea Strada Nicolaj Iorga Oradea
 (Zöldia-u. 19.) Izletes házikoszt. — Mérsékelt árak. — Diétás koszt is. Kérthelyiség megnyilt

Értesítjük a nagyérdemű utazó közönséget, hogy Sibiu. Reisporgasse (Str. Avram Ianku) 41. szám alatt egy minden tekintetben kielégítő és modernül berendezett éttermet nyitottunk. Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok.
KATZ ÉS GLÜCKMANN

Legjobban tisztít férfi szalma-és panama-
kalapokat FEHÉR
 Str. Memorand, 21. (v. Unió-u.)

T. Hölgyek!
 Modern bubi transformációk, Postiche frizetek felelősség mellett a legolcsóbban és legelkiismeretesebben nálam szerezhetők be Tartós villanyos ondolás, amelynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kintetve hajfestézetit téren. Minden színben, feismehetetlenül, Párisi hennével, csak MUSSA Gyulánál kapható, Str. Memorandului 10. Estélyi és szines parókkák kölcsönzése.

Csinosan butorozott szoba 1-2 urinó vagy házaspárnak. fűrdőszoba esetleg konyahasználattal kiadó. Meziné. Dézsma-u. 27. 2687

Értesítés. A t. közönség tudomására hozom, hogy Bázna fűrdőn ארטה. שבת. עתממת junius 8-án megnyitom. Wégh, segessvári sakter. 2639

Különbejárattú butorozott szoba kiadó. Érdeklődni: Benjamin, Dohány-n. 23.

Sajtkészítők
 figyelmébe! A legkittenőbb sajt a schweizi tejoltóval készül. Hatásos, nem romlandó készítmény. Egger & Co Rt. vegyeszeti gyár, Cluj. 2048

Keresünk azonnali belépésre egy ügyes fiatal segédet borszakmában. Ajánlatok Citron & Comp börtgyárhoz, Medias, küldendők. 2680

Tacâmul
 ezüstáru és evőeszközyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.
 Ferencz József-uton, zsidó uricsaládánál két intelligens fiatalember butorozott szobát kaphat, esetleg teljes ellátással. Cim a kiadóban.
 Szürke férfiltöny közep-termetre eladó, Erzsébet-ut 6, földszint

Monostori-uton kiadó egy szoba 2 fiatalembernek. Cim a Kadima nyomdában Str. Baron L. Pop 10.

Perzsa szövegek
 rovan szük-sége? akkor írjon a következő címre: Schulhof Emil és „ORIENT“ Szövművészeti iskola ORADEA-M-RE, Str. Elis. Ciorogariu No 14 mely már évek óta a legtekéletesebngyap u és selyem paráák, svéd s francia szövtö gube inek, első-rangu angol gyapju és selyem fonalak, szőnyegtervek, szövkélekek, legelő-és szelberek szűsi forrása. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöttek.

Buziás fűrdőn
 Str. Avram Jancu 20. (Parkban), május 18-án újból megnyilik Gattmann Sámuel előnyösen ismert, szigoruan ארטה. שבת. עתממת. vendéglője. Előnyös árak, kitünő koszt

Borszakmában, valamint a nyersbőr kezelésben és könyvelésben teljes jártassággal több évi szak-képzettséggel Erdély és Bánát területén bevezetve, utazói, üzletvezetői esetleg raktárkezelői állást keres, román, német, magyar nyelvet beszélő fiatalember. Helyben vagy vidéken. Ajánlatokat „Börtszakember“ jelégére kiadóhivatal továbbít.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Marcell, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Szerkesztőség, kiadvonal és nyom
 Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop (Brassai-ut)
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhiv. 9-77
 Zs. N. Sz. — — —
 Egyes szám ára p. advaron és vidéken Bukarestben is

1927 május 16

ELE
 villamo
 P. Vill.
 cikke
 ban.
 szer.
 m o
 accu

A joachim

A joachimstahden tüntető jellegű érdeklődésnek csatlakozott, kezdte meg a jelenlegi tanácskozvan — az tulajdonmáinak legsebezhetőbb olasz és a magyar A rövid jelentések rom tagállam nem jutni az olasz kérem csodálatos. N országgal szemben más és más. Román val kapcsolatban Balkán-törekvések kötelezte magát — semleges marad éten. Jugoszlávia ehangosabb a kisanzásában, kimondottat, amely csak a konfliktussal fenyevesen látja Olasz megerősödését, főleg verségeséhez nem pirációk is, (tengefüzik.

Ha mindezek ferencian mégis államainak összefeljebb Magyarországnak megerősödésének kovácsolni a legdiéz a Magyarország az egészén más valy is volt. A stulyába egy új hangországgal való gazdaságességének hangcsak a Duna-medénak elismerése huz az Olaszországtól mánya feltünő és elszövegesésévé a k előnyöket juttatva Amikor tehát gazdasági vonatkozadatosan, vagy ő akarja gyöngíteni, retné, hogy Magyarországra kényszeritse. Ez, a Magyarországi reviziója és enyhítmény, amelyre a